

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Zwijndrecht site INEOS, vrachtwagenparking.
Programma van Maatregelen

E.N.A. Heirbaut
E. Bellefroid
M.J. Nicasie

Colofon

Titel: Zwijndrecht site INEOS, vrachtwagenparking. Archeologienota.
Auteur: Elly N.A. Heirbaut & Esther Bellefroid
Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 392

Opdrachtgever: INEOS N.V.

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut
Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service
Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: januari 2021
Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

© LAReS bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

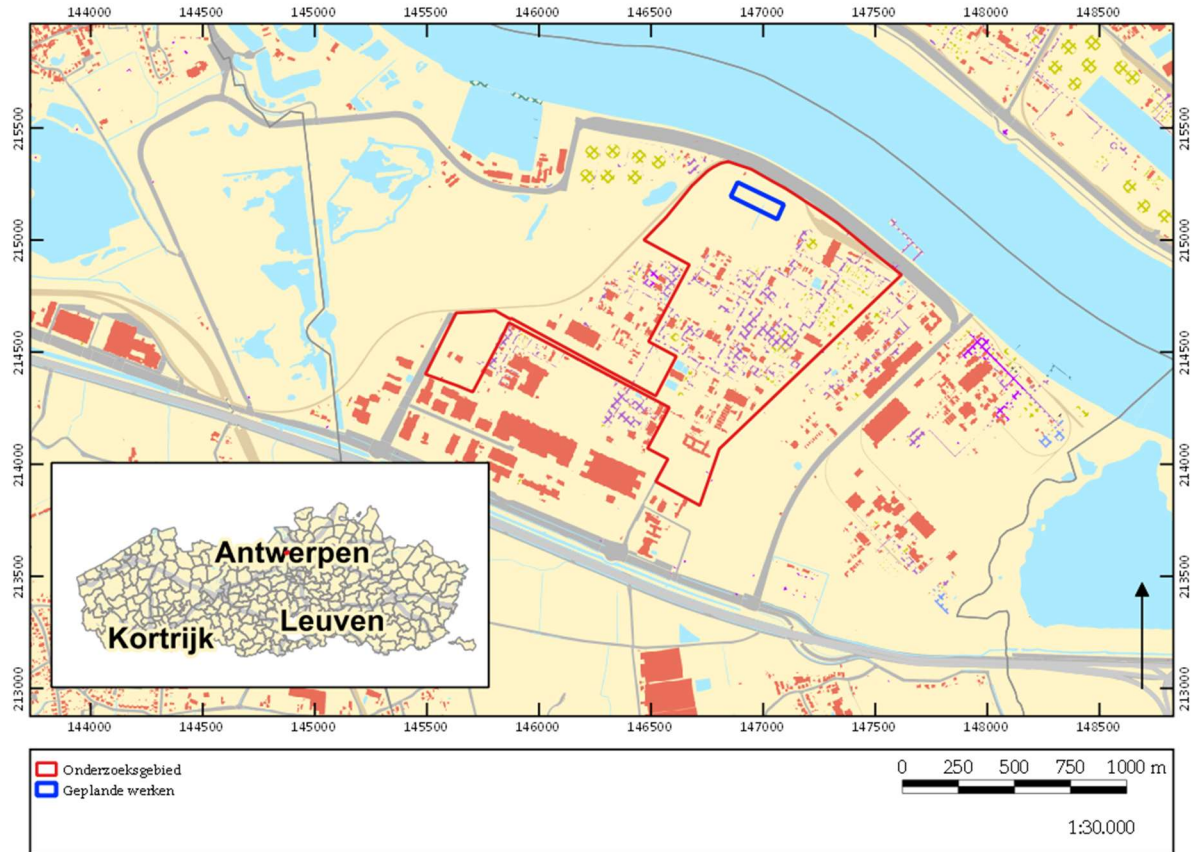
Deel II. Programma van Maatregelen

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	4
1.1 RANDVOORWAARDEN	4
1.2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
2 VRAAGSTELLINGEN	6
3 SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN DE BUREAUSTUDIE	7

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen langs de Schelde in het noorden van de gemeente Zwijndrecht, direct grenzend aan de haven van Antwerpen en Antwerpen Linkeroever. Het is gelegen in een industriezone en in gebruik door chemiebedrijf INEOS N.V., hier gevestigd sinds 1998. Het terrein is vrijwel vlak en varieert in hoogte merendeels tussen 7,9 en 8,1 m +TAW.

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

1.1 Randvoorwaarden

Op dit project zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

1.2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Site INEOS, Zwijndrecht	
Ligging	2070 Zwijndrecht, Nieuwe Weg 1, Haven (prov. Antwerpen)	
Kadastrale gegevens	ZWIJNDRECHT, 1 ^e AFD/ZWIJNDRECHT, sectie H, perceel 0174/00H003, 0174/00K000, 0174/00P003, 0147/00C000, 0174/00R003, 0174/00K003, 0174/00L003, 0174/00K000, 0174/00F003, 0174/00P000, 0174/00B003, 0174/00E003, 0174/00N003, 0174/00H002, 0174/00L002, 0174/00F002, 0174/00G002, 0174/00Y002, 0174/00X002, 0174/00C003, 0174/00H003, 0174/00M003, 0174/00A003, 0505/00F000	
Bounding Box	X	Y
	143342.947	216451.503
	150142.947	216451.503
	143342.947	212491.503
	150142.947	212491.503
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek	
Projectcode	2021A183	
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS Esther Bellefroid, LAReS	
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162	
Termijn	januari 2021	
Geplande ingreep	Bouw vrachtwagenparking	
Oppervlakte site INEOS	ca. 98.1 ha	
Oppervlakte werken	ca. 16.300 m ²	
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, 5.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.	
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1	
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota met beperkte samenstelling is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief en hoe hiermee dient omgegaan te worden.	
Thesaurus	Archeologienota, vrijgave	

2 Vraagstellingen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord trachtte te vinden.

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op? Welke onderzoeksstrategie moet toegepast worden in het uitgesteld traject?

3 Samenvatting van de resultaten van de bureaustudie

Om in te kunnen schatten wat het archeologisch en cultuurhistorisch potentieel van het plangebied is, zijn de historische kaarten, de bodem- en geo(morfo)logische kaarten, en luchtfoto's bekeken en zijn verschillende inventarissen (waaronder de CAI) en historische/archeologische bronnen geraadpleegd.

Hieruit is gebleken dat uit de vroegste perioden van onze geschiedenis in de directe omgeving geen archeologische vondsten bekend zijn; het is slechts op zeer grote afstand in de Antwerpse haven dat ter hoogte van het Albert 2-dok, op het terrein van de fabriek SIBP, een veilletrapezium is gevonden dat gedateerd kan worden in het mesolithicum; enkele andere losse lithische vondsten werden gerapporteerd uit het Albert 3-dok, eveneens op grote afstand van het plangebied. Het gaat in deze gevallen steeds om geïsoleerde vondsten. Iets dichterbij zijn enkele verspreide lithische vondsten aangetroffen bij veldprospectie. Niettemin zijn er in de nabijheid van het plangebied, op de linkeroever zelf, wel enkele onderzoeken uitgevoerd die nederzettingen uit de ijzertijd en de middeleeuwen hebben blootgelegd. Daarnaast zijn er in de omgeving verschillende archeologische en bouwkundige overblijfselen bekend, vooral uit de nieuwe tijd (**onderzoeksvraag 2**).¹

Pas vanaf de 18^e eeuw is er meer bekend over het plangebied zelf, hoewel deze informatie zich ook beperkt tot het feit dat het gebied als agrarisch gebied is gebruikt. Verder komt er uit de historische en cartografische bronnen niets naar voren dat wijst op een intensief gebruik van het plangebied of de omgeving, anders dan voor agrarische doeleinden. Wel werd het gebied ontsloten door enkele wegen maar deze zijn bij het opspuiten en aanleggen van het industriegebied verdwenen; het hele gebied is sinds de 19^e eeuw dusdanig ingrijpend van aanzicht en functie veranderd, dat het cultuurhistorisch en archeologisch potentieel van het plangebied als zeer beperkt kan worden beschouwd.

Uit hoofdstuk 4 is al gebleken dat de impact van de geplande werken op de bodem beperkt is. De grondwerken zullen niet dieper reiken dan maximaal 35 cm onder maaiveldniveau, uitgezonderd van de buffergracht die 1,20 m diep reikt. Dat is ruimschoots binnen de laag van de opgespoten grond. Uit het historisch en geotechnisch onderzoek in de directe omgeving is gebleken dat de bodem ter plaatse bestaat uit een minimaal 5 tot 7 m dik pakket opgebrachte grond, waaronder zich weliswaar nog een intacte bodem kan bevinden.

Vanuit bovenstaande beschrijvingen van het archeologisch potentieel van het plangebied enerzijds en de impact van de geplande werken anderzijds, is het duidelijk dat nader archeologisch onderzoek op geen enkele wijze zal kunnen bijdragen aan kennisvermeerdering. De archeologische potentie van het plangebied is klein, de kans dat de werken belangrijke archeologische waarden permanent bedreigen is nihil.

¹ Er zal hier geen herhaling van het voorgaande hoofdstuk plaatsvinden, het volstaat te verwijzen naar paragraaf 5.6 voor een overzicht van de archeologische en cultuurhistorische waarden in en rondom het plangebied.

Derhalve is nader onderzoek op deze plaats niet aan de orde. De werken raken de afgedekte bodem niet, er is daarom ook geen sprake van een kennisvermeerderingspotentieel.

In het licht van deze conclusie is de aanbeveling geen verder aanvullend archeologisch onderzoek uit te voeren en het gebied voor de aangevraagde ontwikkeling vrij te geven.